

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 8

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 354 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 7-avgustda ruxsat etildi.*

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessor
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyea Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Benchmarking asosida oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshlik xususiyatini oshirish.....	16
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Mehnat resurslarini samarali boshqarish orqali ish bilan bandlikni ta'minlash	20
Shakarov Zafar Gafforovich	
Трансформация человеческого капитала в условиях цифровизации и внедрения искусственного интеллекта в банковскую экосистему	24
С.С. Исмаилов	
“Kreativ iqtisodiyot” va “kreativ industriya”: mohiyati, nazariy jihatlarining tahlili	32
Dusmuxamedov Oybek Suratbekovich	
Muammoli kreditlar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	37
Tojiyev Sardor Dilmurod o'g'li	
Don mahsulotlari tarmog'ida mavjud kamchiliklar va ularning yechimlari	41
Sh.B. Donayev	
Eksportni rivojlantirish iqtisodiy o'sishning asosiy omillaridan biridir	45
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha soliq ma'muriyatchiligini tashkil etish.....	49
Idirisov Alisher Otajonovich	
Institutsional investorlar faoliyatini tashkil etishning konseptual jihatlarini.....	53
Sultanov Maxmud Axmedovich	
Poverty in developing countries: new problems and solutions.....	57
Amirdjanova Sitara Sunnat kizi	
Факторы, влияющие на успешное функционирование скандинавской модели развития экономики	61
Вохидова Мехри Хасановна	
Анализ зарубежного опыта методологии оценки финансового потенциала развитых стран	69
Буранова Лола Вахобовна	
Мамлакатimizda islom moliyaviy xizmatlarini joriy etishning zarurligi.....	78
Babamatov Tolib Hakimovich	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarining tashkiliy-huquqiy mexanizmlari	83
S.A.Karabayev	
O'zbekiston tijorat banklarida valyuta operatsiyalarini amalga oshirish yo'llari	90
Yusupov Aziz Shuxratovich	
Sanoatda raqamli transformatsiyaning shakllanishi va rivojlanishi	95
Gulbayeva Feruza Islamovna	
Oliy ta'lim muassasalarining mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri.....	102
Sherov Alisher Bakberganovich	
Maxsus kiyimlar tikishda foydalaniladigan gazlamalar tahlili	107
Sayidova Maftuna Hamroqul qizi	
O'zbekistonda elektron bank xizmatlarini o'zgartirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	111
Umarova Malika Baxtiyarovna	
Оценка влияния налоговой системы на финансовое состояние организаций	116
Умида Юлдашева	
Теоретическое обоснование интернет-маркетинга в социальных сетях.....	120
Арипходжаев Саидамир Фузулиддинович	

Sport tashkilotining marketing strategiyasini ishlab chiqish.....	127
Ismoilov Sherzod Dilshodovich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda klaster tizimini joriy qilish jarayonlari.....	132
Ziyadullayev G'ayrat Umidulla o'g'li	
Hududlar soliq salohiyatini oshirishda soliq risklarini boshqarishning zamonaviy tendensiyalari	138
Sharipov Narzullo G'ulomovich	
O'zbekistonning xalqaro bozordagi faoliyatini kengaytirishda marketing strategiyalaridan foydalanish samaradorligi.....	144
Shadieva Madina Djaloliddin qizi	
Xususiy tadbirkorlik va kichik biznes subyektlarining rivojlanish tendensiyalari.....	148
Jumanazarova Z.K.	
Xalqaro savdning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri	154
Rashidov Bekzod Ulug'bek o'g'li, Isayev Laziz Baxtiyorovich	
Oliygochlarni optimallashtirishda sinergiya samarasiga erishish yo'llari	158
Adizov Sanjar Rashidovich	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida bank tizimining barqarorligini ta'minlash asosida aholi kambag'allik darajasini qisqartirish	165
Xoliyorov Murod Qahramon o'g'li, Xoliyoro Shoxista Qahramon qizi	
Концептуальная основа маркетинга в социальных сетях в туризме.....	174
Касимова Зилова Гуламиддиновна	
O'zbekistonda don mahsulotlari klasterlarida ishlab chiqarish va xo'jalik faoliyatini rivojlantirish	182
Alimov G'ayratjon Abduraxmon o'g'li	
Актуальные проблемы и пути решения приватизации государственного имущества в узбекистане	186
Шахзод Сайдуллаев	
Ttijorat bank daromadlaridagi risklarni baholash va boshqarishni takomillashtirish	192
Ahmedov Komron Muhammadaliyevich	
Sanoat korxonalarini iqtisodiy salohiyatini oshirishga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	196
Quyjanov Xurshid Abdullayevich	
Tashkilotning moliyaviy natijalarini hisobga olishda auditni takomillashtirish masalalari	200
Bakayev Xurshid Maxmudovich	
Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha hududlararo davlat soliq inspeksiyasi o'rni va ahamiyati	206
Normurzaev Umid Xolmurzaevich	
Анализ международного опыта в сфере тепличного овощеводства	214
Нурутдинова Зухра Алишеровна	
Hududda turizm xizmatlarini rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribalarining mohiyati	220
Madaminova Sanobar Askarovna	
Hududning iqtisodiy o'sishini "yashil" iqtisodiyot asosida shakllantirishning nazariy asoslari	226
Shomirzayev Abdug'affor Abdujabbor o'g'li	
Davlat tibbiy sug'urta jamg'armasi faoliyati tahlili.....	230
Umurzakova Mo'tabarxon Nodir qizi	
Qurilish materiallarini ishlab chiqarish korxonalarining boshqarish tizimini takomillashtirish.....	234
Uzakova Umida Ruziyevna	
O'zbekistonda turistik majmualarni boshqarishning zamonaviy konsepsiyalari va yondashuvlarining metodologik jihatlarini.....	241
Xomidov Qaxxorali Qurbonali o'g'li	
Aktiv va reaktiv quvvatlari tushunchasi va ularni soliqqa tortishdagi mavjud muammolar	247
Boykabilov Bahodir Mustafayevich	

Kichik sanoat zonalari korxona va mahsulotlar raqobatbardoshligini baholashga uslubiy yondashuv	251
Ozoda Batirovna Sakiyeva	
Investitsion jozibadorlikni baholashning uslubiy jihatlari	255
N.N.Zikrillayev	
Hududlarda turizm tarmoqlari infratuzilmasi va uni rivojlantirishni boshqarishning metodologik jihatlari	263
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
The connection of legal protection of geographical indications and state's economic growth	268
Almosova Shahnoza Sobirovna	
Kichik biznesning integratsiyalashuv mexanizmlarini shakllantirish	273
Israilov Rustam Ibragimovich	
Aksiyadorlik jamiyatlarida biznes jarayonlarni samarali boshqarishning nazariy asoslari va o'ziga xos xususiyatlari	277
D.D. Suvanova	
Оптимизация маркетинговой деятельности вузов узбекистана для привлечения абитуриентов	283
Шамшиева Наргизахон Носирхужа кизи	
Davlat budjetidan aholini uy-joy bilan ta'minlashning o'ziga xos xususiyatlari	290
Xannarov Komiljon Karimovich	
Tijorat banklarida transformatsiyalashuv jarayonlarining tahlili	296
Yoqubov Murodjon Valibekovich	
Роль инновационных инфраструктур в обеспечении конкурентоспособности промышленных предприятий	302
Каримов Хожакбар Махамаджон угли	
O'zbekiston qishloq xo'jaligida Osiyocha ishlab chiqarish usuliga asos solinishi	306
Abdulla Abduqodirov	
Kichik biznes korxonalari ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarni tadqiq qilish yo'llari	312
Nasrullayev Feruz Furqatovich	
Ijtimoiy-iqtisodiy adolat – barqaror rivojlanish kafolati	318
Alimov Nasimjon Hoshimovich	
“Istiqlol” memhonxonasi reklama faoliyati tahlili	322
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
To'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda asosiy belgilovchi omillar	328
Xaydarov Xurshidbek Latipjonovich	
Enhancing Industrial Efficiency through Integrative Sustainability Approaches	334
Kholmukhamedova Feruza	
Современные способы получения нефтяных битумов	338
Юлдашев Норбек Худайназарович, Махмудов Мухтор Жамолович, Комолов Руслан Илхомбекович	
O'zbekistonda agrobiznes orqali hududlarni rivojlantirish masalalari	342
Islomov Jamshed Davronovich	
Зарубежный опыт трансформации железнодорожной транспортной системы	347
Саримсакова Малохат Хикматуллаевна	
Sog'liqni saqlash sohasida davlat xususiy sherikligini tashkil etishning mintaqaviy xususiyatlari	351
Qurbanov Jumanazar Omonovich	

SOG'LIQNI SAQLASH SOHASIDA DAVLAT XUSUSIY SHERIKLIGINI TASHKIL ETISHNING MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI

Qurbanov Jumanazar Omonovich

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi
"Loyiha boshqaruvi" 23-33 guruhi magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada sog'liqni saqlash sohasida davlat xususiy sherikligini tashkil etishning zaruriyati, mavjud imkoniyatlari va mintaqaviy xususiyatlari yoritilgan.

Kalit so'zlar: sog'liqni saqlash, loyiha, davlat-xususiy sheriklik loyihalari, hamkorlik, byudjet.

Abstract: This article highlights the necessity, available opportunities and regional features of public-private partnership in the health sector.

Key words: Health care, project, public-private partnership projects, cooperation, budget.

Аннотация: В данной статье освещены необходимость, имеющиеся возможности и региональные особенности государственно-частного партнерства в сфере здравоохранения.

Ключевые слова: Здравоохранение, проект, проекты государственно-частного партнерства, сотрудничество, бюджет.

KIRISH

Bugungi kunga kelib mamlakatimiz hududlarida sog'liqni saqlash sohasini isloh qilishga muhim e'tibor qaratilmoqda. Ushbu sohani isloh qilishning zamonaviy yo'nalishi sifatida davlat xususiy sherikligini tashkil etish hisoblanadi. Ushbu yangi soha bo'yicha mamlakatimiz qonunlarida alohida ta'riflar berilgan. Davlat-xususiy sheriklik – davlat sherigi va xususiy sherikning muayyan muddatga yuridik jihatdan rasmiylashtirilgan, davlat-xususiy sheriklik loyihasini amalga oshirish uchun o'z resurslarini birlashtirishiga asoslangan hamkorligidir [1]. Ushbu kategoriyani asosini ikki tomonlama hamkorlik munosabatlarini amalga oshirish tashkil etadi. Hozirgi kunda davlat-xususiy sheriklik konsepsiyasi o'zaro manfaatli shartlar asosida ijtimoiy ahamiyatga ega muammolarni hal qilish uchun davlat va biznesning o'rta va uzoq muddatli o'zaro hamkorligi shakllari to'plamini o'z ichiga oladi [2].

Davlat-xususiy sheriklikning keng taraqqiy qilish xususiyatlarini xorijiy mamlakatlarda to'plangan tajribalar yo'nalishlari tashkil etadi. Bu borada o'tkazilgan tahlil natijalariga ko'ra, xorijiy mamlakatlarda davlat-xususiy sheriklik shartnoma modeli doirasida talqin qilinadi. Bu bir qator sabablarga ko'ra qo'shma yuridik shaxs tashkil etilganda davlat ishtiroki mavjud bo'lsa, yuqori iqtisodiy samaradorlik ko'rsatilmaydi, ya'ni rasmiy ravishda korxonaning ustav kapitalida davlat ishtiroki davlat-xususiy loyihani muvaffaqiyatli amalga oshirishda obyektiv afzalliklarni ta'minlamaydi [3]. Ushbu to'plangan tajribalarga asosan Xorazm viloyati mintaqasi sog'liqni saqlash tizimida ham davlat-xususiy sheriklik munosabatlarining amalga oshirilishi rejalashtirildi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Davlat-xususiy sheriklik (DXSh) modeli butun dunyo bo'ylab sog'liqni saqlash sohasida keng qo'llanilmoqda. Bu model sog'liqni saqlash xizmatlarini yaxshilash va aholiga ko'rsatiladigan tibbiy yordamning sifatini oshirish uchun davlat va xususiy sektorning resurslari va tajribasini birlashtiradi. Adabiyotlar DXShning afzalliklari va kamchiliklari, shuningdek, ularning turli mintaqalarda amalga oshirilishidagi xususiyatlar haqida keng qamrovli tahlillarni taqdim etadi.

DXShning asosiy tushunchalari va tamoyillari haqida qator ilmiy ishlar mavjud. Mishra (2021) o'zining tadqiqotida¹ DXShning sog'liqni saqlash sohasidagi qo'llanilishi va uning moliyaviy mexanizmlarini tahlil qilib, bu modelning ijtimoiy infratuzilmani rivojlantirishdagi roli haqida to'xtaladi.

Sog'liqni saqlash sohasida DXShning o'rni va uning rivojlanish yo'nalishlari haqida ko'plab tadqiqotlar mavjud. Bollyky T.J., Templin T. va Dieleman J.L. (2019) o'z tadqiqotlarida² DXShning sog'liqni saqlash infratuzilmasini modernizatsiya qilishdagi muhim rolini ta'kidlaydilar. Ular, shuningdek, bu modelning rivojlanayotgan davlatlarda, xususan, Osiyo va Afrika mamlakatlarida qanday qo'llanilayotganini tahlil qiladilar.

Mintaqaviy o'ziga xosliklar DXShning muvaffaqiyatli amalga oshirilishida muhim rol o'ynaydi. Bunda nafaqat iqtisodiy va ijtimoiy omillar, balki mintaqaviy siyosat va huquqiy asos ham hisobga olinadi. Misol uchun, F. Chabrol va E. Dorion (2020) Yevropa Ittifoqi davlatlarida DXShning mintaqaviy farqlarini tahlil qilgan. Ularning tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, har bir mintaqada o'ziga xos iqtisodiy, huquqiy va madaniy xususiyatlarga ega bo'lganligi sababli DXShning amalga oshirilishi ham farq qiladi³.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot ishlarini amalga oshirishda ilmiy tadqiqot metodologiyasida keng qo'llaniladigan usullardan foydalanildi. Sog'liqni saqlash sohasida davlat-xususiy sheriklikni tashkil etishning mintaqaviy xususiyatlarini o'rganishda umumiylikdan individuallikka va aksincha tartibda deduksion yoki induksion usullardan foydalanish samara bersa, abstrakt-mantiqiy fikrlash usuli esa jarayonni tizimli tahlil qilishda ahamiyatlidir. Ilmiy tahlil jarayonida ana shu ilmiy tadqiqot usullaridan, xususan, kuzatish, umumlashtirish, guruhlash, taqqoslash, tahlil qilishda esa sintez va tahlil usullaridan keng foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Darhaqiqat, mintaqada sog'liqni saqlash sohasida davlat-xususiy sheriklikni amalga oshirish orqali ijtimoiy ahamiyatga molik maqsadlarga erishish, davlat xizmatlaridan foydalanish imkoniyatlari va sifatini oshirish maqsadida davlat va xususiy sheriklik loyihalarini, shuningdek, xususiy resurslarni jalb qilish va risklarni taqsimlash orqali erishiladigan davlat va xususiy sheriklar o'rtasidagi uzoq muddatli o'zaro manfaatli hamkorlikni ta'minlashga qaratilgan. Mazkur sohada sheriklikni amalga oshirish usuli sifatida turli loyihalar ishlab chiqiladi. Ushbu loyihaning majmuasini iqtisodiy, ijtimoiy va infratuzilmaviy vazifalarni hal etishga qaratilgan xususiy investitsiyalarni jalb etish va ilg'or boshqaruv tajribasini joriy etish chora-tadbirlari majmui tashkil etadi. Mintaqada davlat va xususiy sog'liqni saqlash sektori o'zaro hamkorligining asosiy mexanizmlari shakllantirilgan bo'lib, ular qatoriga konsessiya shartnomalari, investitsiya shartnomalari, ijara shartnomalari, autsorsing va h.k. kabilar kiradi.

Bugungi kunda Xorazm viloyati mintaqasi sog'liqni saqlash tizimida ushbu davlat-xususiy sheriklikka asoslangan chora-tadbirlar amalga oshirilib, bu borada bitim shaklidagi loyihalar amalga oshirilmoqda (1-jadval).

1-jadval. Xorazm viloyati mintaqasi sog'liqni saqlash tizimida amalga oshirilayotgan davlat-xususiy sheriklik loyihalari to'g'risida ma'lumot [4]

№	Davlat-xususiy sheriklik obyekti	Tadbirkorlik subyekti nomi (xususiy sherik)	Jami investitsiya miqdori	Loyiha nomi	Loyiha doirasida yaratila-digan ish o'rinlari soni
1	Urganch tuman tibbiyot birlashmasi hududidan ajratilgan yer maydoni	"JO'SHQIN-BEK SHIFO" MChJ	2,5 mlrd. so'm	Tibbiyot markazi	12 ta
2	Urganch tumani va Bog'ot tumani tibbiyot birlashmalari hududidan ajratilgan yer maydonlari	Nephrocare Health Services Pvt. Ltd. (Hindiston)	9,85 mln. AQSh dollari	Gemodializ xizmatini tashkil etish	Har bir markazda 30 tadan jami 60 ta
3	Yangiariq tuman tibbiyot birlashmasiga qarashli eski xo'jalik binosi	"YANGIARIQ SAMIRA SOFIYA FARM" MChJ	5,4 mlrd. so'm	Tibbiy diagnostika markazi	25 ta

1 Mishra S. (2021). Public-Private Partnerships in Healthcare: Models, Practices, and Case Studies. Health Policy Journal, 112(3), 45-62. DOI: 10.1016/j.healthpol.2021.05.003.

2 Bollyky T. J., Templin T. & Dieleman J. L. (2019). Health and Economic Benefits of Public-Private Partnerships in Developing Countries. The Lancet Global Health, 7(7), e968-e976. DOI: 10.1016/S2214-109X(19)30252-1.

3 Chabrol F. & Dorion E. (2020). Regional Differences in the Implementation of Public-Private Partnerships in European Healthcare Systems. European Journal of Public Health, 30(4), 556-562. DOI: 10.1093/eupub/ckaa040.

4	Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali hududidagi bo'sh yer maydoni	"TRUST COOPERATION POWER" MChJ	8,3 mlrd. so'm	Reabilitatsiya va telemedit-sina markazi	38 ta
5	Respublika ixtisoslashtirilgan onkologiya va radiologiya ilmiy-amaliy tibbiyot markazi Xorazm filiali	Xalqaro moliya korporatsiyasi ko'magida Farg'ona, Toshkent, Samarqand va Xorazm viloyatlarida nurli terapiya markazlarini tashkil etish; Bugungi kunda mazkur loyiha bo'yicha yakuniy tender savdolari o'tkazilib, xususiy sherik bilan bitim imzolanishi kutilmoqda. Loyiha doirasida yiliga 90 ming nurli terapiya muolajasi xizmatlarini bemorlarga ko'rsatish belgilangan va har bir tibbiyot markazlari kamida ikkita LINACS (chiziqli o'tkazgich) moslamalari bilan jihozlanishi belgilangan. Loyiha qiymati 6,7 mln. AQSh dollariga teng			
6	Xorazm viloyati "Ona va bola" skrining markazining bo'sh turgan binosi	«NUR-ZIYO PROFMED» MChJ	5,3 mlrd. so'm	Ko'p tarmoqli tibbiyot markazi	26 ta
7	Yangibozor tuman tibbiyot birlashmasi hududidagi bo'sh yer maydoni	"Omad va vijdon" oilaviy korxonasi	11,3 mlrd. so'm	Ko'p tarmoqli tibbiyot markazi	35 ta

Ushbu jadvalga, asosan, jami 7 ta loyihani amalga oshirish belgilangan va barcha loyihalarning davlat sherigi Sog'liqni saqlash vazirligi hisoblanadi. Har bir loyihani amalga oshirish uchun quriladigan obyektlar tanlab olingan. Hamda mazkur loyihalar hozirgi holatiga to'xtalib o'tadigan bo'lsak, yuqoridagi jadvalda keltirilgan 1-loyiha bo'yicha qurilish montaj ishlari tugatilib va tibbiy asbob-uskunalar to'liq jihozlanib, markaz 2022-yilda ish faoliyatini boshladi, 2-loyiha bo'yicha Bog'ot va Urganch tuman Gemodializ markazlarida qurilish-montaj ishlari tugatilib va barcha zarur tibbiy jihozlar o'rnatilib, 2022-yilda markaz ish faoliyati yo'lga qo'yildi, 3-loyiha bo'yicha bitim imzolanib, xususiy sherik tomonidan qurilish-montaj ishlari olib borilmoqda, 4-loyiha bo'yicha ham bitim imzolanib, xususiy sherik tomonidan loyiha hujjatlari tayyorlanib, qurilish-montaj ishlari olib borilmoqda, 6-7 loyihalar bo'yicha esa tayyorlangan loyiha hujjatlari O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni Saqlash vazirligi ro'yxatiga qayta kiritildi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa o'rnida shu ta'kidlash lozimki, viloyat sog'liqni saqlash sohasida davlat-xususiy sherikligini loyiha shaklida tashkil etish orqali infratuzilma obyektlarini ishga tushirish jarayonlarini yanada jadallashtirishga, ular bo'yicha byudjet xarajatlarini samarali sarflanishini ta'minlashga va ko'proq iste'molchilarga sifatli davlat xizmatlarini ko'rsatishni ta'minlashga erishiladi. Natijada, qurilish, tijorat, moliyaviy risklar va aholiga xizmatlar ko'rsatish funksiyalarining bir qismini xususiy sherikka o'tkazish ishlari davlatning o'ziga qaraganda ancha samaraliroq bajaradi. Davlat ham, tadbirkor ham foyda olishlari ta'minlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 10-maydagi "Davlat-xususiy sheriklik to'g'risida"gi O'RQ-537-son Qonuni. Manba: <https://lex.uz>
2. Теория и практика государственно-частного партнерства. Учебный модуль. Авторы: Юсупов Н.А., Карабаев Ф.Э. - Т., 2013. - с. 6.
3. Дабагян Е.К. Роль частного сектора в реформировании системы здравоохранения: мировой опыт и российская практика. / Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук. – Москва, 2019. - с. 68-69.
4. Mishra S. (2021). Public-Private Partnerships in Healthcare: Models, Practices, and Case Studies. Health Policy Journal, 112(3), 45-62. DOI: 10.1016/j.healthpol.2021.05.003.
5. Bollyky T. J., Templin T. & Dieleman J. L. (2019). Health and Economic Benefits of Public-Private Partnerships in Developing Countries. The Lancet Global Health, 7(7), e968-e976. DOI: 10.1016/S2214-109X(19)30252-1.
6. Chabrol F. & Dorion E. (2020). Regional Differences in the Implementation of Public-Private Partnerships in European Healthcare Systems. European Journal of Public Health, 30(4), 556-562. DOI: 10.1093/eurpub/ckaa040.
7. World Bank. (2018). Public-Private Partnerships in Health: Key Features and Lessons from International Experience. Washington, DC: World Bank Group. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/2018>.
8. Xorazm viloyati sog'liqni saqlash boshqarmasi ma'lumotlari.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

